

**опУМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ НА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри
Марина ЛЕМЕЩУК
«28» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія творчості»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Освітня програма:

Дошкільна освіта. Початкова освіта

Дошкільна освіта. Психологія

Дошкільна освіта. Спеціальна освіта (логопедія)

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма: «Психологія творчості» перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, спеціальності: 012 Дошкільна освіта; освітня програма: Дошкільна освіта. Початкова освіта; Дошкільна освіта. Психологія; Дошкільна освіта. Спеціальна освіта (логопедія).

Розробник:

Калиновська Ірина Сергіївна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук.

В.о. завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

(доц. Марина ЛЕМЕЩУК)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету

Протокол від «30» серпня 2023 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету дошкільної та спеціальної освіти

(доц. Ольга БУТЕНКО)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Психологія творчості»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90	3/90
Курс	IV	IV
Семестр	7	7
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, у тому числі:	90	90
Аудиторні:	-	-
Лекційні	22	6
Семінарські / Практичні	22	4
Лабораторні	-	-
Самостійна робота	40	70
Індивідуальні завдання	6	10
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія творчості» є оволодіння студентами теоретичних основ творчості, природи здібностей до неї та способів її розвитку; структури творчого процесу.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Психологія творчості» є: творчо переосмислювати світ: в одиничному бачити і відтворювати всезагальне; невидиме (психічне) робити видимим; надавати нового змісту знайомим предметам і явищам; несподівано і точно відтворювати свій творчий задум; виробляти власну методику включення творчих задач у виконання різного типу навчальних завдань; володіти творчими операціями у всіх видах діяльності; творчо підходити до реалізації завдань навчально-виховного процесу школи, виявляти і розвивати творчі здібності кожного учня.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ:

Компетентності за ОП:

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій,

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ФК-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

ФК-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

ФК-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

Програмні результатами навчання за ОП:

ПРН-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного / молодшого шкільного віку.

ПРН-7. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти / початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного / молодшого віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПРН-13. Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної / початкової освіти та взаємодії з сім'єю.

ПРН-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи психології творчості як галузі психологічної науки

Тема 1. Поняття творчості та її загальні прояви.

Місце психології творчості в системі наук. Вияв творчості в різних видах матерії. Творчість як біологічний та соціальний феномен. Суб'єкт і об'єкт творчості, їх взаємодія. Рівні творчості. Передумови та закономірності творчості. Психологічні особливості творчості в різних галузях діяльності; види творчості: наукова, технічна, літературна, музична, образотворча, ігрова, навчальна, побутова, військова, управлінська, ситуаційна, комунікативна;

специфіка зазначених видів творчості. Основні функції видів творчості: гносеологічна, аксіологічна, евристико-конструктивна, репрезентативна. Роль досвіду та життєвих вражень у творчості. Художня творчість як синкретична єдність основних видів діяльності: пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, перетворюючої та комунікативної.

Тема 2. Творчість як діяльність, процес і продукт.

Види діяльності і творчість. Три основних типи діяльності. Характеристика творчої діяльності за такими параметрами: суб'єкта творчості; продукту творчості; умови, у яких проходить творчий процес. Центр творчості, його основа – сама особистість, суб'єкт, без якого неможлива творча діяльність. Основні підсистеми у загальній структурі творчої діяльності. Поняття про творчий процес, фази творчого процесу. Сутність творчої діяльності. Творчість як продукт. Ознаки суб'єкту творчості. Місце інтуїції у творчому процесі. Психофізіологічні основи творчості. Творче завдання як модель творчої діяльності.

Тема 3. Структура і природа творчих здібностей.

Структура індивідуальності. Поняття здібностей. Нейрофізіологічні задатки та їх роль у формуванні творчих здібностей: загальні закони вищої нервової діяльності; індивідуальні відмінності у нейрофізіологічних задатках; динамічність нервової системи; урівноваженість нервових процесів. Експериментальне вивчення продуктивного мислення гештальт-психологами. Поняття проблемної ситуації, конфлікту, функціонального рішення, інсайту. Роль минулого досвіду. Вивчення умов та динаміки інсайту. Концепція ЕУС Я.О. Пономарьова: прямий та побічний продукт діяльності. Поняття інтелектуальної ініціативи. Інтеграція когнітивних і мотиваційних аспектів творчості. Метод «Креативне поле» Д. Б. Богоявленської. Рівні інтелектуальної активності. Актуальні дослідження інтелектуальної активності (Савенков А., Кудрявцев В. та ін.). Психолого-педагогічні програми творчого розвитку особистості. Методи стимулювання творчої активності: індивідуальні та групові. Перенос механізмів наукової творчості на процес навчання (проблемне навчання). Індивідуальні та соціальні фактори прояву, формування та реалізації творчих здібностей.

Тема 4. Креативність як особистісна здатність до творчості

Характеристика креативності, як особистісної здатності до творчості. Поняття креативності. Креативність і творча фантазія. Основні концепції дослідження креативності. Загальна характеристика досліджень креативності. Концепція креативності як універсальної пізнавальної творчої здібності. Креативність з позиції своєрідності особистісних особливостей креативів. Проблеми розвитку креативності як особистісної здатності до творчості.

Тема 5. Вікова динаміка та проблеми творчого розвитку особистості

Характеристика динаміки та проблем розвитку творчості в дітей дошкільного, молодшого шкільного та підліткового віку. Особливості творчого розвитку дитини в дошкільному віці. Психологічні особливості розвитку

творчих здібностей дитини в молодшому шкільному віці. психологічні особливості формування творчої особистості дитини в підлітковому віці.

Змістовий модуль 2. Практичні та методологічні основи психології творчості.

Тема 6. Методи діагностики загальних творчих здібностей сучасних школярів

Характеристика загальних методів діагностики творчої особистості та розкрити особливості застосування авторських методик дослідження творчих якостей особистості. Методики діагностики рівня розвитку творчої уяви. Методики дослідження компонентів творчого мислення. Методика визначення рівня сформованості загальних творчих здібностей особистості.

Тема 7. Психолого-педагогчний супровід та підтримка дитячої творчості

Особливості психолого-педагогічного супроводу творчого розвитку учнів. Ознайомити студентів із методами розвитку дитячої творчості. Методи розвитку творчого спілкування та творчих рис характеру. Методи активізації та використання індивідуального творчого потенціалу, самоусвідомлення та самоорганізації особистості. Засоби активізації дитячої творчості. Професіоналізм педагога як провідник творчості.

Тема 8. Творчість як засіб психологічної допомоги дітям молодшого шкільного віку.

Технологія психолого-педагогічного супроводу засобами креатотерапії як метод корекції функціонально-рухових, психічних і соціальних відхилень дітей з порушеннями в розвитку. Види креатотерапії (арт-терапія, казкотерапія, естетотерапія, терапія науковою творчістю, ігротерапія, кулінаротерапія, природотерапія та ін.). Використання технології креатотерапії в навчально-виховному та корекційно-розвивальному процесі інклюзивної початкової школи (урочна і позаурочна робота) з метою досягнення позитивних змін в інтелектуальному, соціальному, емоційному й особистісному розвитку дитини.

Тема 9. Зміст, форми і методи креатотерапії в психолого-педагогічному супроводі гармонійного розвитку молодших школярів з/без особливих освітніх потреб.

Методи і прийоми групової та індивідуальної креативно-терапевтичної роботи з молодшими школярами в інклюзивному освітньому середовищі; використання технік креатотерапії з метою актуалізації внутрішнього потенціалу особистості дитини, сприяння зціленню і встановленню гармонії в розвитку молодшого школяра, формування його активної творчої і життєвої позиції.

Тема 10-11. Найпоширеніші техніки зображувальної терапії в психолого-педагогічному супроводі молодших школярів в інклюзивному середовищі.

Техніки малювання (вільне, комунікативне, правопівкульне, спільне, за задумом, експресивне та ін.) та матеріали (олівці, фарби, віск, крупи, пластилін тощо); ліплення (предметне, сюжетне, декоративне, скульптурне тощо) та матеріали (глина, пластилін, солоне тісто, холодний фарфор); аплікація (об'ємна, плоска, рвана та ін.) та матеріали (папір, тканина, шкіра, рослинний матеріал тощо) та ін.

МОДУЛЬ 2.

ІНДЗ. Самостійна робота. Поточний контроль (тестування) охоплює:

- розгляд додаткового індивідуального навчального матеріалу на лекціях шляхом підготовки та презентації доповідей, участі в обговореннях різного формату, а також через використання найкращого педагогічного досвіду.;
- самостійне вивчення студентами навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, проектів;
- проведення підсумкових занять та поточного контролю (тестування), екзамену.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	90	20	20	0	0	50	90	6	6	0	0	78
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи психології творчості як галузі психологічної науки охоплює вивчення тем:												
Тема 1 Поняття творчості та її загальні вияви	6	2	2			2	24	2	2			20
Тема 2 Творчість як діяльність, процес і продукт	6	2	2			2	24	2	2			20
Тема 3 Структура і природа творчих здібностей	6	2	2			2	22	2				20
Тема 4 Креативність як особистісна здатність до творчості	6	2	2			2						
Тема 5. Вікова динаміка та проблеми творчого розвитку особистості	6	2	2			2						
Тема 6. Методи діагностики загальних творчих здібностей сучасних школярів	6	2	2			2						
Тема 7. Психолого-педагогчний супровід та підтримка дитячої творчості	6	2	2			2						
Разом за змістовим модулем 1	42	14	14	0	0	14	70	6	4	0	0	60
Змістовий модуль 2. Практичні та методологічні основи психології творчості охоплює вивчення тем:												
Тема 8. Творчість як засіб психологічної допомоги дітям молодшого шкільного віку	6	2	2			2						
Тема 9. Зміст, форми і методи креатотерапії в психолого-педагогічному супроводі гармонійного розвитку молодших школярів з/без особливих освітніх потреб	6	2	2			2						
Тема 10-11. Найпоширеніші техніки зображувальної терапії в психолого-педагогічному супроводі молодших школярів в інклюзивному середовищі	6	4	4			4						
Разом за змістовим модулем 2	24	8	8	0	0	8						
Усього годин	66	22	22	0	0	22	70	6	4	0	0	60
Модуль 2												
Самостійна робота												
Підсумковий контроль	6					6	5					5
ІНДЗ	18					18	15					15
Усього годин	24					24	20					20
Загалом	90	22	22	0	0	46	90	6	4	0	0	80

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Поняття творчості та її загальні вияви	2	2
2.	Творчість як діяльність, процес і продукт	2	2
3.	Структура і природа творчих здібностей	2	
4.	Креативність як особистісна здатність до творчості	2	
5.	Вікова динаміка та проблеми творчого розвитку особистості	2	
6.	Методи діагностики загальних творчих здібностей сучасних школярів	2	
7.	Психолого-педагогчний супровід та підтримка дитячої творчості	2	
8.	Творчість як засіб психологічної допомоги дітям молодшого шкільного віку	2	
9.	Зміст, форми і методи креатотерапії в психолого-педагогічному супроводі гармонійного розвитку молодших школярів з/без особливих освітніх потреб	2	
10-11.	Найпоширеніші техніки зображувальної терапії в психолого-педагогічному супроводі молодших школярів в інклюзивному середовищі	4	
Разом:		22	4

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теорії творчості Анрі Бергсона, Теодора Рібо, Зігмунда Фрейда.	4	8
2	Основні принципи та процес наукової творчості. Роль випадка в науковому відкритті. Роль та принципи нешаблонного мислення в науці.	4	8
3	Творчість як високий рівень розвитку здібностей. Психофізіологія здібностей: стать, вік, функціональна асиметрія мозку.	4	8
4	Діагностика креативності: порівняльний аналіз методів. Оригінальність як критерій креативності. Вимірювання креативності.	4	8
5	Роль минулого досвіду у творчій діяльності. Психологія творчості Я.О. Пономарьова.	5	8
6	Метод «Креативне поле» Д. Б. Богоявленської. Рівні інтелектуальної активності.	5	8
7	Творчість як пошукова активність. Методи вивчення дослідницької поведінки у дітей. Творчість як створення низки виборів.	5	8
8	Психолого-педагогічні програми розвитку творчих особистостей: мета, методи, результати.	5	8
9	Методи стимулювання творчої активності: індивідуальні та групові. Перенос механізмів наукової творчості на процес навчання (проблемне навчання).	5	8
10	Фактори прояву, формування та реалізації творчих здібностей.	5	8
Разом:		46	80

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Самостійна робота студентів включає наступні форми роботи: опрацювання та засвоєння лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, підготовка та виконання тестових завдань за основними розділами курсу. Індивідуальна робота з дисципліни «Психологія творчості» включає написання і захист ІНДЗ, складання конспектів уроків.

Пам'ятка! Як писати ІНДЗ:

1. Визначити об'єкт і мету згідно обраної теми.
2. Дібрати відповідну літературу.
3. Опрацювати джерела з робочими стислими помітками, закладками в книжці.
4. Скласти план відповідно до обсягу ІНДЗ (його пункти розкриваються приблизно на однаковій кількості сторінок).
5. Оформити яскравий, оригінальний вступ.
6. Дати перелік основних висновків, узагальнень та рекомендацій.
7. Оптимальний обсяг ІНДЗ – 10-20 друкованих сторінок. Такий матеріал ІНДЗ потребує для усного викладу перед аудиторією 10-15 хвилин.
8. Під час усного виступу краще розповідати, а не читати. Для цього скласти розгорнутий план-конспект на 2–4 сторінки.
9. Під час добору мовних засобів для написання ІНДЗ необхідно враховувати особливості наукового стилю мовлення.

Щоб ІНДЗ було змістовним, необхідно приділити увагу добору матеріалу. А для цього рекомендується використати ряд джерел. Передусім потрібно з'ясувати, яка література існує з теми ІНДЗ (за алфавітним, систематичним, тематичним каталогами, бібліографічними виданнями можна знайти необхідну літературу).

Працюючи з книгою, потрібно насамперед налаштуватися, дати собі цільову установку: вивчити за книжкою те чи інше питання, яке потрібно висвітлити; критично проаналізувати зміст книжки; перевірити, чи збігається ваша оцінка якоїсь проблеми з думкою автора, інших авторитетних осіб; вибрати для ІНДЗ найяскравіші факти, приклади, цікаві положення тощо.

Подібні установки допомагають цілеспрямованіше працювати з книгою і передусім визначити вид читання: суцільне, вибіркоче, комбіноване.

Під час суцільного читання книга прочитується повністю, від початку до кінця, без будь-яких пропусків. Іноді для теми достатньо вивчити не всю книжку, а лише окремі її розділи, параграфи. Таке читання називається вибіркочим. Комбіноване читання – це суцільне читання одних частин і вибіркоче – інших.

Максимальна оцінка за написання ІНДЗ – 20 балів.

Тематика ІНДЗ:

1. Творчість як конфлікт між несвідомими і свідомими проявами психіки у теорії З. Фрейда.
2. Прояви архетипів у художній творчості.
3. Роль несвідомого у творчому процесі.
4. Сутність і функції символу.
5. Символіка рослин в образотворчому мистецтві.
6. Символіка тварин в образотворчому мистецтві.
7. Значення графічної форми: коло, трикутник, квадрат.
8. Значення кольору у первісних народів. Чорний, білий і червоний як символ-архетип.
9. Розвиток символіки кольору в античні і середньовічні часи.
10. Дослідження кольорової символіки первісних народів У. Тернера.
11. Колір у працях давньогрецьких філософів.
12. Кольорові символи християнства.
13. Натхнення та інтуїція: їх роль у творчому процесі.
14. Вчення про колір Й.В. Гете.
15. Вчення про колір в 20 ст. «Мова фарб» В. Кандинського.
16. Розвиток кольору в часи Ренесансу.
17. Кольоровий символізм епохи Просвітництва.
18. Некласичний підхід в емпіричних дослідження мистецтва.
19. Проблеми психології мистецтва у творчому доробку Л.С. Виготського і О.М. Леонтьєва.
20. Художня творчість у дитячому віці.
21. Мистецтво сприймання художніх творів.
22. Мова живописних творів.
23. Теоретичні концепції сучасного мистецтва.
24. Погляди на колір сучасних художників.
25. Колір у творчості сучасних художників.
26. Колір і емоції людини.
27. Колір в дитячих малюнках.
28. Надання переваг кольорам залежно від віку людини.
29. Зв'язок кольору з емоціями людини.
30. Вплив кольору на центральну нервову систему і психічну діяльність.
31. Теоретичні концепції фантазії.
32. Механізми образотворчого мистецтва у психоаналітичній психології.
33. Теоретичні концепції абстрактного мистецтва.
34. Характеристика основних напрямків у вивченні творчих здібностей.
35. Поняття про задатки і здібності. Співвідношення природного і набутого в здібностях.
36. Талант і геніальність: їх характеристика та умови реалізації.

37. Мова образотворчого мистецтва та його основні виражальні засоби.
38. Роль потреб та інтересів у формуванні особистості художника.
39. Поняття «ідеал» та його значення у розвитку особистості художника.
40. Найважливіші графічні і живописні навички та вміння.
41. Майстерність художника.
42. Взаємовідношення аналізу і синтезу у процесі малювання з натури.
43. Характерні особливості художнього мислення.
44. Закономірності сприйняття простору.
45. Роль спостережливості в образотворчій діяльності

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Впроваджено мультимедійні засоби (електронні підручники, словники, енциклопедії, відео- та аудіо матеріали, Інтернет-ресурси, мультимедійне обладнання). Ефективно використовується система дистанційного навчання «Moodle», яка є засобом отримання студентами необхідної інформації, активізації пізнавальної активності, потужним комунікаційним засобом (зокрема, у ланцюгові викладач – студент), дистанційним засобом перевірки здобутих знань, умінь і навичок.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для оцінювання навчальних досягнень студентів використовуються такі методи контролю: усне опитування, поточне оцінювання, короткочасні письмові самостійні роботи, підсумкові контрольні роботи за кожен модуль, підсумковий письмовий або електронний тест, оцінювання активності під час семінарських занять, самостійних робіт.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

90-100 балів – за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

82-89 балів – за ґрунтовні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач;

75-81 балів – за міцні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

68-74 балів – за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень під час розв’язання практичних задач;

60-67 балів – за слабкі знання значної частини навчального матеріалу, помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач;

35-59 балів – за слабкі знання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач;

1-34 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв’язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

денна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота												Сума	
Модуль 1						Модуль 2							
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						ІНДЗ	ПК
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	20	100

заочна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота				Сума	
Модуль 1		Модуль 2			
Змістовий модуль 1		ІНДЗ	ПК		
T1	T2				
30	30	20	20	100	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацює необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдумування і нахили.	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв’язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
75-81	C	добре	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.			
68-74	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-67	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	не задовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фрагментів, елементів, об’єктів.			

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Туриніна О. Л. Психологія творчості : Навч. посіб. – К. : МАУП, 2007. 160 с.
2. Роменець В.А. Психологія творчості: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2004.
3. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості — К.:ІЗМН, 1996. — 235 с.

Допоміжна:

1. Розвиток пізнавальних процесів дитини / За ред. С. Максименко, В. Маценко, О. Главник. — К.: Мікрос-СВС, 2003. — 112 с.
2. Розвиток творчих здібностей дітей: Метод. рек. / За ред. Л. В. Карпенко. — Суми: Університетська книга, 2000. — 54 с.
3. Ямницький В.М. Моделювання емоційних ситуацій в процесі творчої діяльності // Педагогіка і психологія. – 1996. – №2. – С. 65-70.
4. Туник Е. Опросник креативности Рензулли [Электронный ресурс] // Школьный психолог: [сайт]. – [2008]. – URL: <http://psy.1september.ru/articlef.php?ID=200400406>
5. J.Renzulli, S.Reis. What is schoolwide enrichment? And how do gifted programs relate to total school improvement?//www.gifted.uconn.edu

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

www.president.gov.ua	Офіційне представництво Президента України
www.mon.gov.ua	Міністерство освіти і науки України
http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi	Сайт Верховної Ради України
http://www.nau.kiev.ua/	Сайт ЗАТ «Інформтехнологія»
www.liga.net/	Законодавство, новини, договори...

Наукові бібліотеки

http://www.library.kr.ua/libworld/elib.html	БІБЛІОТЕКИ В ІНТЕРНЕТ
http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України ім. Вернадського
http://ru.philosophy.kiev.ua/library/library.html	Бібліотека (Інститут філософії РАН)
http://www.nbuv.gov.ua/eb/ep.html	Електронний фонд наукових публікацій (Київ)
http://lib.meta.ua/	Бібліотека на Meta.Ua (Харьков)
http://www.utoronto.ca/elul/	Електронна бібліотека української літератури (Канада)
http://www.library.edu-ua.net/	Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського (Київ)
http://www.gntb.n-t.org/	Державна науково-технічна бібліотека України (Київ)
http://www.4uth.gov.ua/	Державна бібліотека України для юнацтва (Київ)